

7 Konsumtion av livsmedel

7.1 Direktkonsumtion av livsmedel

Jordbruksverket (SJV) gör sedan början av 1940-talet beräkningar av livsmedelskonsumtionen i landet. Beräkningarna avser dels de kvantiteter livsmedel som konsumeras, dels värdet av denna konsumtion värderad till konsumentpriser. Underlaget till beräkningarna är verkets löpande månadsstatistik och – för de förädlade produkterna – i huvudsak SCB:s statistik rörande industriproduktion och utrikeshandel samt statistik från socialstyrelsen (numera Alkoholinspektionen) när det gäller alkoholhaltiga drycker. SJV har också viss egen uppgiftsinsamling (för bl.a. charkuterivaror, glass samt vissa mjöl- och potatisprodukter). Beräkningar görs dels för direktkonsumtion av livsmedel som avser de totala leveranserna av livsmedel till privat-hushåll och storkök samt producenternas hemmakonsumtion, dels för totalkonsumtion av livsmedel varmed förstås direktkonsumtion av livsmedel av råvarukaraktär plus de råvaror och halvfabrikat som livsmedelsindustrin förbrukar för att tillverka förädlade livsmedel för direktkonsumtion.

Konsumerade kvantiteter redovisas så långt det är möjligt i den form produkterna når konsumenten, dvs. som jordbruksprodukter, halvfabrikat, konserver, djupfrysade varor, färdiglagad mat o.s.v. Kvantitetsangivelserna skall i princip avse varornas nettovikter (exkl. emballage) vid leveransen till den slutlige konsumenten. Detta innebär bl.a. att avdrag görs för handels- och lagringssvinn. Det s.k. hushållssvinn som uppstår vid matlagning och vid den slutliga konsumtionen ingår emellertid i de redovisade kvantiteterna. Kvantiteter som har levererats under ett år anses som konsumerade samma år.

I tabell 7.1.1 redovisas direktkonsumtion i kg per person och år och i tabell 7.1.2 den totala direktkonsumtionen i milj. kronor.

För omräkning av direktkonsumtionen till konsumtion per person och år används uppgifter

från den officiella befolkningsstatistiken om medelantalet personer i riket under respektive år. Samma befolkningstal har använts för samtliga produkter. Befolkningstalen redovisas i tabell 7.1.1. Den totala direktkonsumtionen i milj. kilo erhålls alltså om tabellens uppgifter om konsumtionen per person multipliceras med dessa tal.

Tidsmässig jämförbarhet m.m.

I samband med en påbörjad översyn av beräkningsmetoderna för konsumtionsberäkningarna har förändringar skett i beräkningsunderlaget för köttkonsumtionen. Härvid har revideringar skett av tidigare redovisade uppgifter fr.o.m. 1996. Detta medför att resultaten fr.o.m. 1996 inte är jämförbara med uppgifterna för tidigare år för följande varor: Nöt och kalvkött (vara 22), griskött (23), fjäderfäkött (25), lever, njure och tunga (29), skinka, kassler och andra oblandade charkuterivaror (30), korv, pastejer och andra blandade charkuterivaror (31), köttkonserver (32), köttsoopor (34) samt djupfrysade köttprodukter och djupfrysad färdiglagad mat innehållande kött (36).

Även i övrigt kan i några fall uppgifter som under senare år redovisats som definitiva ha ändrats till följd av ändringar i beräkningsunderlaget.

I samband med Sveriges inträde i EU 1995 ändrades datainsamlingssystemet för utrikeshandelsstatistiken, vilket påverkade dennas kvalitet negativt. Detta fick konsekvenser även för konsumtionsberäkningarna. Jämförelser med uppgifterna för perioden före 1995 bör därför ske med viss försiktighet.

För följande varor anges att uppgifterna är osäkra på grund av ofullständigheter i beräkningsunderlaget: Bullar, vetelängder, wienerbröd och annat mjukt kaffebröd (vara 16), bakelser, tårter, sockerkakor och övriga bakverk (17), sötvattenfisk, hel, styckad eller filéad fisk (43) samt ärter och bönor, torkade (102).

Uppgifterna för 1998 och 1999 i tabellerna 7.1.1 och 7.1.2 är preliminära.

Konsumtion av livsmedel

Tabell 7.1.1
Direktkonsumtion av livsmedel¹. Kilo eller liter per person och år
Consumption of food. Kilogrammes or litres per person and year

Uppgifterna nedan avser varans art före den slutliga beredningen i hemmet. Sålunda redovisas t.ex. endast marknadsförda produkter i positionerna 12-17, medan hembakade produkter redovisas under vetemjöl, ägg, socker osv.

	En- het	SJV:s kod	1993	1994	1995	1996	1997	1998 prel.	1999 prel.
Befolkningstal, milj. (medeltal personer)			8,719	8,781	8,827	8,841	8,846	8,851	8,858
Bröd och spannmålsprodukter									
<i>Mjöl och gryn</i>	kg	1-5	21,9	19,8	21,3	18,9	18,7	18,7	18,0
Vetemjöl, rågmjöl o. mjöl av annan spannmål	kg	1-3	14,5	12,4	14,1	13,2	12,7	12,4	11,6
Risgryn	kg	4	4,3	4,5	4,1	3,1	3,4	3,7	3,8
Havregryn och gryn av annan spannmål	kg	5	3,0	2,9	3,1	2,6	2,6	2,6	2,5
<i>Mjölprodukter, exkl. bröd och konditorivaror</i>	kg	7-10	9,8	9,9	10,6	11,7	11,9	12,2	12,9
Mixer m.m. av mjöl el. annan spannmål, vällingpulver	kg	7-8	1,7	1,7	1,5	1,4	1,4	1,4	1,5
Makaroner, spaghetti och liknande produkter	kg	9	5,0	4,8	5,4	5,9	6,3	6,5	6,9
Majsflingor, rostat ris, ostbågar, popcorn	kg	10	3,2	3,5	3,7	4,3	4,1	4,3	4,6
<i>Bröd och konditorivaror</i>	kg	12-17	51,7	54,8	55,2	57,7	58,5	56,5	58,0
Knäckebröd m.m. ¹	kg	12	5,1	4,8	4,2	4,1	3,9	3,8	3,7
Skorpor och skorpmjöl	kg	13	0,8	0,7	0,5	0,8	0,9	0,5	0,5
Mjukt matbröd	kg	14	31,4	34,5	36,6	37,3	37,9	36,2	37,6
Kex, rån och torra småkakor	kg	15	6,6	4,8	4,6	4,8	4,7	4,9	4,8
Kaffebröd m.m. ²	kg	16	2,9	3,8	3,9	4,5	4,7	4,8	4,8
Bakelser, tårter, sockerkakor o.övr. bakverk ²	kg	17	5,0	6,1	5,5	6,2	6,4	6,3	6,6
Kött och köttvaror									
<i>Kött, färskt och djupfryst³</i>	kg	20-27	29,3	29,8	31,3	32,4	34,8	36,6	38,0
Hemslakt av kalv, svin och får	kg	20	0,4	0,4	0,4	0,2	0,2	0,2	0,3
Nöt- och kalvkött, färskt ³	kg	21-22	7,0	6,8	7,1	8,2	9,0	9,0	9,5
Griskött, färskt ³	kg	23	11,7	12,0	12,9	13,3	14,7	15,7	15,2
Fårkött, färskt	kg	24	0,6	0,6	0,6	0,6	0,6	0,7	0,7
Fjäderfäkött, färskt och djupfryst ³	kg	25	7,1	7,7	8,2	8,1	8,4	8,9	10,2
Renkött, färskt och djupfryst	kg	26	0,4	0,2	0,2	0,2	0,1	0,1	0,1
Kött av vilt, färskt och djupfryst	kg	27	2,2	2,1	1,9	1,9	1,8	2,0	2,0
<i>Charkuterivaror, köttkonserver m.m.³</i>	kg	29-32	21,3	23,0	23,2	25,6	24,1	24,0	23,6
Lever, njure och tunga ³	kg	29	0,5	0,5	0,5	0,7	0,8	0,7	0,7
Skinka, kassler o. andra oblandade charkvaror ³	kg	30	5,0	5,6	5,7	6,0	5,4	5,8	5,7
Korv, pastejer o. andra blandade charkvaror ³	kg	31	14,4	15,2	15,7	18,3	17,2	16,7	16,3
Köttkonserver (exkl. soppor) ³	kg	32	1,5	1,7	1,4	0,5	0,8	0,8	0,8
<i>Övriga köttprodukter³</i>	kg	34, 36	6,5	6,8	9,7	12,6	12,4	13,0	13,9
Kött soppor ³	kg	34	0,6	0,6	0,6	0,5	0,5	0,5	0,5
Djupfrysta köttprodukter och djupfryst färdiglagad mat ³	kg	36	5,8	6,2	6,3	9,2	8,8	9,5	10,3
Fisk, kräftdjur och blötdjur									
Färskt och djupfryst fisk ⁴	kg	38-43	5,8	6,0	5,9	6,6	5,9	5,7	5,7
Djupfryst filéad fisk	kg	45-47	2,0	2,3	2,0	2,0	2,1	2,0	1,9
Konserver och beredd fisk	kg	49-56	5,8	6,0	5,8	5,8	5,9	6,5	6,7
Kräftdjur och blötdjur, även konserver	kg	58-59	3,1	3,4	3,0	..	..	..	..

Tabell 7.1.1 (forts.)

	En- het	SJV:s kod	1993	1994	1995	1996	1997	1998 prel.	1999 prel.
Mjök									
Direktförsäld o. hemmaförbrukad mjök	liter	62	2,1	2,1	2,0	1,8	1,7	1,5	1,4
Lätt- och minimjök	liter	63	31,2	28,1	25,8	24,1	23,0	22,0	21,5
Mellanmjök m.m.	liter	64	41,4	42,3	45,0	47,8	48,6	49,2	49,4
Lättfil m.m.	liter	65	3,7	3,6	3,4	3,3	3,2	3,1	3,2
Standardmjök	liter	66	45,4	45,1	43,7	42,5	40,9	39,8	38,1
Filmjök	liter	67	9,7	9,8	9,6	9,2	10,2	10,2	10,3
Yoghurt, Kefir etc.	liter	68	14,0	15,0	15,2	15,6	16,3	16,2	16,9
Grädde, ost och ägg									
Grädde	liter	70–72	8,7	9,0	9,2	9,5	9,6	9,7	9,8
Tunn grädde	liter	70	1,2	1,2	1,3	1,4	1,4	1,5	1,5
Gräddfil	liter	71	1,1	1,2	1,2	1,3	1,4	1,4	1,5
Tjock grädde	liter	72	6,4	6,5	6,7	6,8	6,8	6,8	6,7
Mjökpulver	kg	74	0,1	0,1	0,1	0,0	0,0	0,0	0,0
Ost	kg	75–78	16,2	16,7	16,4	16,3	15,9	16,2	16,7
Hårdost	kg	75	13,3	13,5	13,3	13,2	12,6	12,6	12,9
Smältost, mesvaror, ost av andra slag	kg	76–78	2,9	3,2	3,1	3,1	3,4	3,5	3,8
Ägg	kg	80	11,0	10,8	10,4	10,9	10,7	11,0	11,1
Matfett och majonnäs									
Smör och margarin	kg	82–84	17,2	16,6	17,2	16,7	15,6	15,2	14,2
Smör	kg	82	2,2	2,3	2,0	1,7	1,7	1,5	1,3
Hushållsmargarin (inkl. Bregott)	kg	83	10,0	9,7	9,8	9,9	9,2	9,0	8,3
Lättmargarin	kg	84	5,1	4,7	5,4	5,1	4,7	4,7	4,6
Majonnäs och matolja	kg	86–87	1,8	1,8	1,7	1,8	2,0	2,0	2,4
Köksväxter									
Rotfrukter	kg	89–90	8,5	10,0	8,7	9,5	10,2	11,0	11,3
Morötter	kg	89	7,0	8,4	7,5	8,1	8,9	9,9	10,1
Övriga rotfrukter	kg	90	1,5	1,5	1,2	1,3	1,3	1,2	1,2
Färska köksväxter	kg	92–99	31,4	30,9	31,0	33,1	34,0	35,9	37,2
Gurka	kg	92	3,9	3,9	3,3	3,3	3,6	3,7	3,7
Lök, purjolök	kg	93–94	5,9	6,9	6,3	6,7	6,1	6,8	6,8
Blom-, vit-, röd-, bryssel-, grön- o. salladskål ⁵	kg	95-96	6,1	5,1	6,5	7,2	7,1	7,0	7,1
Sallad ⁵	kg	97	5,1	4,8	4,0	4,3	4,7	5,0	5,4
Tomater	kg	98	7,3	7,0	7,4	7,6	8,2	8,7	9,2
Övriga köksväxter, färska	kg	99	3,1	3,1	3,5	4,1	4,4	4,6	4,8
Djupfrysta, torkade, inlagda, beredda eller konserverade köksväxter ²	kg	101–104	16,1	16,3	15,6	16,0	15,6	15,9	16,6
Citrusfrukter och vindruvor	kg	106–107	18,0	18,2	17,2	17,8	17,3	16,7	15,5
Mandel och nötter	kg	108	1,5	1,9	1,4	1,4	1,4	1,4	1,5
Äpplen och päron ⁶	kg	109	14,6	14,9	13,5	13,9	15,4	14,3	14,1
Bananer, meloner, körsbär och övrig färsk frukt ⁶	kg	110–111	22,1	22,4	21,3	20,9	22,3	23,3	25,8
Hallon, jordgubbar, lingon och andra bär, färska eller djupfrysta ⁶	kg	112–113	1,6	1,6	1,6	1,6	1,8	1,6	1,6
Frukter och bär, hela eller i stycken, mosade, torkade eller konserverade	kg	114–115	5,3	6,2	4,2	4,3	4,7	4,8	5,2
Sylter, marmelader, fruktmos och geléer	kg	116	4,7	5,0	6,3	7,2	6,6	6,7	6,6
Soppor och buljonger, ej innehållande kött, även konserverade	kg	117–118	3,6	3,7	3,6	3,4	3,1	2,9	2,8
Safter och juicer	liter	119–120	19,9	20,7	19,7	19,8	19,3	19,1	19,3

Konsumtion av livsmedel

Tabell 7.1.1 (forts.)

	En- het	SJV:s kod	1993	1994	1995	1996	1997	1998 prel.	1999 prel.
Övriga livsmedel									
Potatis, färsk	kg	122	62,8	61,7	57,2	50,0	50,2	45,7	44,1
Potatisprodukter	kg	123–127	5,9	6,1	7,5	9,6	9,5	10,7	11,0
Socket	kg	129–130	13,4	13,6	11,3	11,9	11,5	11,2	10,1
Sirap	kg	131	0,5	0,4	0,4	0,4	0,4	0,4	0,3
Kaffe, rostat	kg	133	8,5	8,7	7,5	8,4	7,7	7,5	7,5
Te	kg	134	0,3	0,3	0,3	0,3	0,3	0,3	0,3
Kaffe och teextrakt, kakaopulver	kg	135–137	1,6	2,1	2,0	2,5	2,5	2,4	2,1
Honung	kg	139	0,5	0,7	0,5	0,6	0,5	0,5	0,5
Choklad och konfektyrvaror	kg	140	11,5	11,5	11,8	13,6	12,3	12,8	12,0
Såser (exkl. majonnäs)	kg	141	5,1	5,8	5,6	5,9	6,6	7,0	7,4
Glass	liter	142–143	14,4	14,2	13,7	13,8	14,2	12,7	0,0
Kryddor och salt ⁷	kg	145–146	2,7	2,6	2,6	2,5	2,4	2,4	2,4
Alkoholfria och alkoholhaltiga drycker									
<i>Läskedrycker och mineralvatten</i>	<i>liter</i>	<i>148–149</i>	<i>62,3</i>	<i>65,6</i>	<i>70,2</i>	<i>74,5</i>	<i>76,4</i>	<i>77,5</i>	<i>83,5</i>
Läskedrycker, cider m.m., kolsyrade	liter	148	51,4	53,1	58,2	64,6	69,1	70,5	76,1
Mineralvatten och annat kolsyrat vatten	liter	149	10,9	12,5	12,0	9,9	7,3	7,0	7,4
<i>Maltdrycker</i>	<i>liter</i>	<i>151–152</i>	<i>42,4</i>	<i>42,5</i>	<i>43,5</i>	<i>39,0</i>	<i>40,3</i>	<i>35,9</i>	<i>35,2</i>
Lättöl, lagrat (inkl. svagdricka)	liter	151	11,9	10,0	10,7	10,1	9,4	8,6	8,1
Öl, klass II (folköl)	liter	152	30,5	32,5	32,8	28,9	31,0	27,3	27,1
<i>Alkoholhaltiga drycker</i>									
Starköl	liter	156	20,5	21,9	21,8	20,6	21,8	21,9	24,7
Vin	liter	157	12,6	13,1	12,6	13,3	14,5	14,7	15,8
Spritdrycker	liter	158	3,9	3,7	3,4	3,1	2,8	2,7	2,8

1) Inklusive ströbröd av knäckebröd.

2) Uppgifterna baseras på bristfälligt underlag och är därför osäkra.

3) Se faktarutan på sid 75 beträffande jämförbarhet med perioden före 1996.

4) Kvantiteterna från sport- och fritidsfiske ingår endast i begränsad omfattning. Uppgifterna baseras för sötvattensfisket på bristfälligt underlag och är därför i denna del osäkra.

5) Salladskål ingår i position 96 fr.o.m. 1995. För åren före 1995 sker redovisning i position 97.

6) Naturkonsumtion ingår inte.

7) Ändrat beräkningsunderlag från 1994 försvårar direkta jämförelser med uppgifterna t.o.m. 1993.

Källa: SJV.

Tabell 7.1.2
Direktkonsumtion av livsmedel. Milj. kr per år
Consumption of food. SEK per year, millions

Uppgifterna nedan avser varans art före den slutliga beredningen i hemmet. Sålunda redovisas t.ex. endast marknadsförda produkter i positionerna 12-17, medan hembakade produkter redovisas under vetemjöl, ägg, socker osv.

	SJV:s kod	1993	1994	1995	1996	1997	1998 prel.	1999 prel.
Bröd och spannmålsprodukter		20 385	20 491	19 740	18 573	18 696	18 651	19 460
<i>Mjöl och gryn</i>	1-5	1 553	1 451	1 484	1 189	1 154	1 186	1 200
Vetemjöl, rågmjöl o. mjöl av annan spannmål	1-3	827	693	591	478	439	427	422
Risgryn	4	370	437	570	456	507	536	582
Havregryn och gryn av annan spannmål	5	356	321	323	255	208	223	196
<i>Mjölprodukter, exkl. bröd och konditorivaror</i>	7-10	2 631	2 814	2 862	2 774	2 907	3 050	3 249
Mixer m.m. av mjöl eller annan spannmål, vällingpulver	7-8	686	706	627	537	543	563	573
Makaroner, spagetti och liknande produkter	9	916	938	1 040	943	1 049	1 045	1 121
Majsflingor, rostat ris, ostbågar, popcorn	10	1 029	1 170	1 195	1 294	1 315	1 442	1 555
<i>Bröd och konditorivaror</i>	12-17	16 201	16 226	15 394	14 610	14 635	14 415	15 011
Knäckebröd m.m. ¹	12	1 372	1 272	1 087	1 005	1 009	1 020	1 007
Skorpor och skorpmjöl	13	412	322	198	211	247	173	178
Mjukt matbröd	14	7 521	7 634	7 604	6 843	6 842	6 634	7 044
Kex, rån och torra småkakor	15	2 756	2 497	1 977	1 908	1 897	1 858	1 845
Kaffebröd m.m. ²	16	1 644	1 711	1 754	1 804	1 716	1 782	1 830
Bakelser, tårter, sockerkakor o. övriga bakverk ²	17	2 496	2 790	2 774	2 839	2 924	2 948	3 107
Kött och köttvaror³		30 729	32 557	32 093	32 837	32 781	33 547	33 736
<i>Kött, färskt och djupfryst³</i>	20-27	13 716	13 905	13 880	13 431	14 403	14 680	14 754
Hemslakt av kalv, svin och får	20	83	85	79	40	35	32	43
Nöt- och kalvkött, färskt ³	21-22	5 258	5 223	4 980	5 088	5 285	5 382	5 686
Griskött, färskt ³	23	5 578	5 841	6 021	5 745	6 517	6 535	5 993
Fårkött, färskt	24	285	295	304	290	309	341	361
Fjäderfäkött, färskt och djupfryst ³	25	1 536	1 620	1 653	1 532	1 555	1 645	1 901
Renkött, färskt och djupfryst	26	226	137	188	144	115	117	145
Kött av vilt, färskt och djupfryst	27	750	704	655	592	587	628	625
<i>Charkuterivaror, köttkonserver m.m.³</i>	29-32	13 355	14 798	14 733	15 014	14 116	14 265	13 887
Lever, njure och tunga ³	29	158	159	155	221	239	227	223
Skinka, kassler o. andra oblandade charkvaror ³	30	5 302	6 070	5 947	5 809	5 257	5 609	5 391
Korv, pastejer o. andra blandade charkvaror ³	31	7 142	7 705	7 926	8 748	8 250	8 061	7 899
Köttkonserver (exkl. soppor) ³	32	753	864	705	236	370	368	374
<i>Övriga köttprodukter³</i>	34-36	3 658	3 854	3 480	4 392	4 262	4 602	5 095
Köttsoppor ³	34	205	187	184	136	140	144	145
Värdeämsigt förädl.tillägg för ej djupfryst färdiglagad mat	35	222	247	281	251	213	216	221
Djupfrysta köttprodukter och djupfryst färdiglagad mat ³	36	3 231	3 420	3 015	4 005	3 909	4 242	4 729
Fisk, kräftdjur och blötdjur		8 441	9 371	8 992	9 041	8 500	8 589	9 226
Färsk och djupfryst fisk ⁴	38-43	2 172	2 420	2 451	2 758	2 354	2 329	2 446
Djupfryst filéad fisk	45-47	982	1 096	906	813	829	868	905
Konserver och beredd fisk	49-56	3 128	3 304	3 213	2 997	3 201	3 336	3 539
Kräftdjur och blötdjur, även konserver	58-59	2 159	2 551	2 422	2 473	2 116	2 056	2 336

Konsumtion av livsmedel

Tabell 7.1.2 (forts.)

	SJV:s kod	1993	1994	1995	1996	1997	1998 prel.	1999 prel.
Mjök		8 586	8 685	8 804	8 387	8 629	8 666	8 777
<i>Konsumtionsmjök</i>	62–68	8 586	8 685	8 804	8 387	8 629	8 666	8 777
Direktförsäld och hemmaförbrukad mjök	62	69	70	67	61	56	49	45
Lätt- och minimjök	63	1 647	1 505	1 361	1 199	1 158	1 125	1 117
Mellanmjök m.m.	64	2 203	2 280	2 430	2 448	2 541	2 616	2 667
Lättfil m.m.	65	227	223	217	203	206	201	209
Standardmjök	66	2 445	2 458	2 431	2 265	2 221	2 191	2 134
Filmjök	67	599	618	616	570	657	665	673
Yoghurt, Kefir etc.	68	1 396	1 531	1 682	1 641	1 790	1 819	1 932
Grädde, ost och ägg		12 308	12 657	13 187	12 767	12 558	12 815	13 058
<i>Grädde</i>	70–72	2 442	2 519	2 433	2 338	2 379	2 402	2 418
Tunn grädde	70	248	256	253	252	259	270	278
Gräddfil	71	242	281	258	252	282	292	307
Tjock grädde	72	1 952	1 982	1 922	1 834	1 838	1 840	1 833
Mjökpulver	74	44	42	41	31	25	23	22
<i>Ost</i>	75–78	7 773	7 856	8 538	8 287	8 040	8 153	8 434
Hårdost	75	6 240	6 236	6 854	6 677	6 295	6 318	6 418
Smältost, mesvaror, ost av andra slag	76–78	1 533	1 620	1 684	1 610	1 745	1 835	2 016
Ägg	80	2 049	2 240	2 175	2 111	2 114	2 237	2 184
Matfett och majonnäs		4 778	4 512	4 425	4 159	4 078	3 984	3 904
<i>Smör och margarin</i>	82–84	4 254	3 977	3 975	3 752	3 621	3 523	3 354
Smör	82	605	624	578	504	518	475	409
Hushållsmargarin (inkl. Bregott)	83	2 482	2 285	2 225	2 175	2 082	2 026	1 926
Lättmargarin	84	1 167	1 068	1 172	1 073	1 021	1 022	1 019
Majonnäs och matolja	86–87	524	535	450	407	457	461	550
Köksväxter		8 865	9 271	9 081	8 775	9 261	9 922	10 282
<i>Rotfrukter</i>	89–90	772	942	766	842	952	1 066	1 172
Morötter	89	675	842	693	760	869	989	1 086
Övriga rotfrukter	90	97	100	73	82	83	77	86
<i>Färska köksväxter</i>	92–99	5 075	5 200	5 122	4 956	5 354	5 790	5 839
Gurka	92	711	688	585	530	635	659	654
Lök, purjolök	93–94	529	669	644	483	461	590	513
Blom-, vit-, röd-, bryssel-, grön o. salladskål ⁵	95–96	436	373	619	619	608	661	740
Sallad ⁵	97	984	953	887	900	1 028	965	1 092
Tomater	98	1 514	1 488	1 300	1 193	1 210	1 467	1 371
Övriga köksväxter, färska	99	901	1 029	1 087	1 231	1 412	1 448	1 469
Djupfrysta, torkade, inlagda, beredda eller konserverade ²	101–104	3 018	3 129	3 193	2 977	2 955	3 066	3 271
Frukt och bär		12 072	13 199	13 897	13 128	13 535	13 558	13 888
Citrusfrukter och vindruvor	106–107	1 671	1 762	1 893	1 765	1 814	1 785	1 781
Mandel och nötter	108	521	721	535	484	541	524	504
Äpplen och päron ⁶	109	1 395	1 663	1 684	1 710	1 824	1 717	1 636
Bananer, meloner, körsbär och övrig färsk frukt ⁶	110–111	2 698	2 756	2 994	2 715	3 097	3 256	3 390
Hallon, jordgubbar, lingon och andra bär, färska eller djupfrysta ⁶	112–113	502	528	613	718	776	694	738
Frukt och bär, hela, i stycken, mosade, torkade eller konserverade	114–115	939	1 038	805	689	779	830	928
Sylter, marmelader, fruktmos o. geléer	116	1 015	1 127	1 614	1 506	1 317	1 373	1 419
Soppor och buljonger, ej innehållande kött, även konserverade	117–118	1 324	1 432	1 525	1 322	1 219	1 200	1 176
Safter och juicer	119–120	2 007	2 172	2 234	2 219	2 168	2 179	2 316

Tabell 7.1.2 (forts.)

	SJV:s kod	1993	1994	1995	1996	1997	1998 prel.	1999 prel.
Övriga livsmedel		22 594	26 458	28 274	27 322	27 177	28 023	28 260
Potatis, färsk	122	1 651	2 492	3 304	2 218	1 809	1 843	2 518
Potatisprodukter	123–127	1 666	1 804	2 039	2 214	2 178	2 746	2 854
Socket	129–130	935	967	1 091	1 049	1 006	1 003	949
Sirap	131	62	58	64	58	53	51	49
Kaffe, rostat	133	3 203	4 939	5 058	4 472	4 890	5 065	4 306
Te	134	297	342	302	311	333	333	350
Kaffe och teextrakt, kakaopulver	135–137	753	1 032	904	1 004	1 206	1 131	958
Honung	139	179	210	170	211	234	256	228
Choklad och konfektyrvaror	140	7 306	7 561	8 232	8 942	8 248	8 840	8 725
Såser (exkl. majonnäs)	141	1 512	1 630	1 825	1 803	2 001	2 090	2 384
Glass	142–143	4 266	4 676	4 556	4 323	4 499	3 935	4 203
Kryddor och salt ⁷	145–146	764	747	729	717	720	730	736
Alkohol fria och alkoholhaltiga drycker		33 121	34 654	34 749	35 552	35 986	36 353	39 397
<i>Läskedrycker och mineralvatten</i>	148–149	4 737	4 970	5 367	5 554	6 006	6 101	6 688
Läskedrycker, cider m.m., kolsyrade	148	4 053	4 153	4 703	5 095	5 515	5 664	6 222
Mineralvatten och annat kolsyrat vatten	149	684	817	664	459	491	437	466
<i>Maltdrycker</i>	151–152	4 224	4 162	4 322	3 903	4 521	4 182	4 198
Lättöl, lagrat (inkl. svagdricka)	151	773	633	670	623	586	539	527
Öl, klass II (folköl)	152	3 451	3 529	3 652	3 280	3 935	3 643	3 671
<i>Alkoholhaltiga drycker</i>	156–158	24 160	25 522	25 060	26 095	25 459	26 070	28 511
Starköl	156	7 156	7 818	7 599	7 977	7 608	7 526	8 516
Vin	157	7 514	8 220	8 419	9 317	9 486	9 994	11 109
Spritdrycker	158	9 490	9 484	9 042	8 801	8 365	8 550	8 886
Summa livsmedel och drycker		161 879	171 855	173 242	170 541	171 201	174 108	179 988

- 1) Inklusive ströbröd av knäckebröd.
- 2) Uppgifterna baseras på bristfälligt underlag och är därför osäkra.
- 3) Se faktarutan på sid 75 beträffande jämförbarhet med perioden före 1996.
- 4) Kvantiteterna från sport- och fritidsfiske ingår endast i begränsad omfattning. Uppgifterna baseras för sötvattensfisket på bristfälligt underlag och är därför i denna del osäkra.
- 5) Salladskål ingår i position 96 fr.o.m. 1995. För åren före 1995 sker redovisning i position 97.
- 6) Naturkonsumtion ingår inte.
- 7) Ändrat beräkningsunderlag från 1994 försvårar direkta jämförelser med uppgifterna t.o.m. 1993.

Källa: SJV.

7.2 Livsmedelskonsumtion enligt nationalräkenskaperna

I nationalräkenskaperna (SNR) beskrivs i form av ett kontosystem vårt lands ekonomiska aktiviteter och utveckling på ett konsistent och överskådligt sätt.

Produktionen redovisas indelad i de två huvudsektorerna näringslivet och offentliga myndigheter/hushållsorganisationer. Näringslivsredovisningen sker med uppdelning på bransch. För varje bransch, t.ex. livsmedelsindustri, visas produktionsvärde, förbrukning och förädlingsvärde. Summan av alla förädlingsvärden ger bruttonationalprodukten (BNP) mätt från produktionssidan.

Produktionens användning redovisas uppdelad på privat konsumtion, statlig och kommunal konsumtion, export samt bruttoinvesteringar och lagerinvesteringar. Summan av dessa användningar med avdrag för import ger BNP från användningssidan.

Varje kvartal beräknas i SNR värdet av den totala konsumtionen i landet. Beräkningsprinciperna följer de internationella rekommendationerna på området. För den privata konsumtionen sker uppdelning efter ändamål (typ av varor och tjänster). I årsstatistiken delas livsmedelskonsumtionen upp på vissa varugrupper enligt en grövre indelning än den SJV använder för sina beräkningar av livsmedelskonsumtionen.

Underlaget till SNR:s beräkningar av livsmedelskonsumtionen är SJV:s konsumtionsberäkningar. SNR:s beräkningar skiljer sig från SJV:s genom att den offentliga livsmedelskonsumtionen i storkök vid t.ex. skolor och sjukhus samt livsmedelskonsumtion i restauranger inte ingår i SNR:s redovisning för livsmedel. Däremot ingår restaurangutgifter i SNR:s redovisning av hushållens totala konsumtion. Även i en del andra avseenden är beräkningsprinciperna olika.

I tabell 7.2.1 redovisas hushållens konsumtion med uppdelning på olika livsmedelsvarugrupper. Redovisning sker i löpande penningvärde. I tabell 7.2.2 sker redovisning i fast penningvärde i form av indextal med 1993 som basår. Indextalen uttrycker i princip hur konsumtionen ett visst år i kvantitativt hänseende förhåller sig till konsumtionen 1993.

Nationalräkenskapernas indelning i ändamålsgrupper är ändrad fr.o.m. maj 1999. Den baseras på den inom EU tillämpade COICOP-indelningen (Classification of Individual Consumption by Purpose), vilken fr.o.m. 2000 även används vid de svenska beräkningarna av konsumentprisindex (se avsnitt 9.2).

Tabell 7.2.1

Privat konsumtion efter ändamål enligt nationalräkenskaperna (SNR), löpande priser, mkr

Private final consumption expenditure by purpose according to the National Accounts, current prices, SEK, millions

	COICOP ¹	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999
Livsmedel o drycker	01	112 924	118 198	120 729	115 166	117 575	119 666	122 087
Livsmedel	011	103 669	107 358	109 148	104 428	105 394	107 238	109 411
Bröd och spannmålsprodukter	0111	18 204	18 330	18 083	17 188	17 333	17 582	17 903
Kött	0112	23 801	24 305	24 438	22 924	22 829	23 265	23 702
Fisk	0113	5 933	6 324	6 273	6 504	6 639	6 664	6 827
Mjök, ost och ägg	0114	18 394	18 761	19 162	18 631	18 858	19 240	19 592
Smör, margarin	0115	3 951	3 846	3 712	3 572	3 651	3 724	3 799
Frukt	0116	7 921	8 454	9 096	8 835	9 294	9 435	9 636
Grönsaker	0117	9 848	10 837	11 913	10 823	10 471	10 614	10 832
Socket, sylt, konfektyrer	0118	11 999	12 728	12 576	12 320	12 760	13 092	13 416
Salt, kryddor, såser	0119	3 618	3 773	3 895	3 631	3 559	3 622	3 704
Icke alkoholhaltiga drycker	012	9 255	10 840	11 581	10 738	12 181	12 428	12 676
Kaffe, te, choklad	0121	3 671	4 927	5 287	4 616	5 315	5 424	5 536
Läsk, juice	0122	5 584	5 913	6 294	6 122	6 866	7 004	7 140
Alkoholhaltiga drycker	021	21 579	22 214	22 345	21 772	21 787	22 160	24 045
Sprit	0211	8 373	8 269	7 846	7 417	6 963	6 908	7 359
Vin	0212	6 605	7 191	7 392	7 809	8 134	8 461	9 397
Öl	0213	6 601	6 754	7 107	6 546	6 690	6 791	7 289
Hushållens konsumtions- utgifter totalt		794 452	830 862	859 845	884 145	919 165	950 498	996 794

1) Classification of Individual Consumption by Purpose.

Källa: SCB, Nationalräkenskaperna.

Tabell 7.2.2

Privat konsumtion efter ändamål enligt nationalräkenskaperna (SNR), fasta priser, index (1993=100)

Private final consumption expenditure by purpose according to the National Accounts, fixed prices, index numbers (1993=100)

	COICOP ¹	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999
Livsmedel o drycker	01	100,0	102,8	103,5	106,0	107,6	108,2	109,3
Livsmedel	011	100,0	102,6	103,6	105,9	106,9	107,6	107,9
Bröd och spannmålsprodukter	0111	100,0	103,4	104,7	106,5	107,7	108,4	107,6
Kött	0112	100,0	102,4	107,1	108,3	108,3	111,2	114,6
Fisk	0113	100,0	107,4	103,8	113,2	113,4	108,5	105,6
Mjök, ost och ägg	0114	100,0	101,1	101,9	102,6	102,6	104,0	104,7
Smör, margarin	0115	100,0	99,3	99,7	101,4	101,8	102,8	102,3
Frukt	0116	100,0	100,7	100,7	103,9	108,5	108,1	109,7
Grönsaker	0117	100,0	102,5	107,0	111,8	111,9	110,4	106,3
Socket, sylt, konfektyrer	0118	100,0	104,3	98,4	101,0	104,5	105,6	105,8
Salt, kryddor, såser	0119	100,0	102,0	101,6	100,3	97,9	98,6	98,7
Icke alkoholhaltiga drycker	012	100,0	104,3	103,3	107,4	114,9	114,5	122,2
Kaffe, te, choklad	0121	100,0	100,0	92,3	99,9	100,6	98,1	113,9
Läsk, juice	0122	100,0	107,1	112,1	112,7	125,9	127,3	126,7
Alkoholhaltiga drycker	021	100,0	99,5	97,3	91,8	92,0	91,6	96,9
Sprit	0211	100,0	92,8	86,1	78,6	72,0	69,7	72,8
Vin	0212	100,0	104,0	100,2	102,2	105,1	106,3	113,0
Öl	0213	100,0	103,4	109,0	98,0	104,7	105,2	112,0
Hushållens konsumtions- utgifter totalt		100,0	101,8	102,4	103,8	105,6	108,1	112,6

1) Classification of Individual Consumption by Purpose.

Källa: SCB, Nationalräkenskaperna.

7.3 Konsumtionsutgifter i olika grupper

I SCB:s undersökning Utgiftsbarometern (f.d.Hushållens utgifter, HUT) inhämtas fr.o.m. 1995 varje år uppgifter om bl.a. livsmedelsutgifter med uppdelning på olika livsmedel och livsmedelsvarugrupper. Tidigare har livsmedelsutgifterna kartlagts intermittent i särskilda livsmedelsundersökningar, senast 1989 (HULK 89).

1996 års undersökning genomfördes på ett urval hushåll som under fyra veckor fick bokföra sina utgifter i detalj. Urvalet fördelades över året på delurval. Livsmedelsutgifterna behövde dock bara bokföras under de två första veckorna. Hushåll enbart bestående av personer äldre än 74 år ingick inte i undersökningen.

Urvalet till undersökningen utgjordes av 2 026 personer (hushåll) av vilka 1 104 medverkade med uppgifter. Undersökningsbortfallet var alltså 46 procent.

Urvalet till Utgiftsbarometern är alltför begränsat för att möjliggöra årliga redovisningar med samma detaljeringsgrad som i den tidigare HULK-undersökningen. Uppgifter om kvantiteter samlas inte in vilket däremot skedde i den tidigare HULK-undersökningen.

I detta avsnitt redovisas vissa huvudresultat från Utgiftsbarometern 1996. Möjligheterna att jämföra resultaten med tidigare undersökningar (senast 1992 och 1988) och med HULK 89 är begränsade.

Tabell 7.3.1

Livsmedelsutgifter i kronor per hushåll 1996, vissa hushållstyper

Food expenditures in 1996. SEK per household for selected types of households

	Samtliga	Ensamstående utan barn			Sammanboende utan barn			Sammanboende		Övriga hushåll med barn ¹
		Kvinnor	Män	Alla	-44 år	45-64 år	65- år	1 barn	2- barn	
Antal medverkande hushåll	1 104	106	105	211	74	152	121	102	202	126
Beräknad populationsstorlek	3 685 800	657 800	629 800	1 287 600	224 700	402 400	372 500	252 500	510 300	384 100
Genomsnittligt antal										
- personer	2,2	1,0	1,0	1,0	2,0	2,0	2,0	3,0	4,3	3,5
- konsumtionsenheter ²	2,08	1,16	1,16	1,16	1,92	1,92	1,92	2,56	3,49	3,06
Totala utgifter	201 513	125 245	127 509	126 352	215 395	254 916	198 865	242 167	277 553	230 892
Livsmedelsutgifter (inkl. drycker)	40 118	22 127	26 269	24 152	44 634	46 737	39 441	45 975	57 585	50 006
Procent av totala utgifter	19,9	17,7	20,6	19,1	20,7	18,3	19,8	19,0	20,7	21,7
Utemåltider	6 442	3 148	8 339	5 687	12 903	7 468	3 290	6 346	6 743	5 559
Egenproducerade livsmedel	1 671	825	725	776	1 472	1 987	2 427	2 244	2 689	1 633
Köpta livsmedel inkl drycker	32 005	18 154	17 205	17 689	30 259	37 282	33 724	37 385	48 153	42 814
- Bröd, spannmålsprodukter	4 461	2 674	2 431	2 555	4 002	4 367	4 273	5 716	7 414	6 049
- Kött	5 695	2 854	3 044	2 947	4 627	6 866	6 005	7 131	8 679	7 907
- Fisk	1 514	808	744	777	1 459	2 177	2 179	1 559	2 002	1 601
- Mjök, ost	4 496	2 806	2 270	2 544	4 092	5 028	4 722	5 328	6 905	5 754
- Ägg	407	221	214	218	342	527	550	390	604	477
- Matfett	1 005	623	547	586	671	1 197	1 514	1 051	1 447	1 233
- Frukt och bär	2 696	1 631	1 314	1 476	2 745	2 775	2 501	3 250	4 524	3 580
- Grönsaker	1 822	1 224	690	963	1 995	2 146	1 811	1 960	2 712	2 565
- Rotfrukter	147	140	36	89	85	212	237	111	188	172
- Potatis	854	421	603	510	910	923	750	1 025	1 282	1 114
- Sötsaker, socker	2 725	1 658	1 226	1 447	2 468	2 443	2 503	3 435	4 780	4 260
- Bakmedel, såser, kryddor	862	480	420	451	1 030	806	839	1 026	1 557	1 028
- Alkohol fria drycker	1 933	1 036	1 164	1 099	1 787	2 295	2 111	2 442	2 804	2 554
- Alkoholhaltiga drycker	3 206	1 563	2 445	1 994	4 038	5 376	3 629	2 816	3 103	3 623
- Ospecificerade livsmedel	175	..	..	..	0	..	..	..	145	..

1) Inkluderar ensamstående med barn.

2) Hushållets utgifter ökar inte proportionellt med antalet personer och det försöker man ta hänsyn till med begreppet *konsumtionsenhet* som alltså beaktar att hushållen har olika sammansättning med avseende på antal vuxna och barn. Härigenom kan mer rättvisande jämförelser göras mellan olika typer av hushåll. De konsumtionsenheter som använts är de som Socialstyrelsen t.o.m. 1996 rekommenderade vid beräkning av socialbidrag.

Källa: SCB, Utgiftsbarometern 1996.

Tabell 7.3.2

Livsmedelsutgifter för vissa socioekonomiska grupper 1996, kronor per hushåll

Food expenditures for selected socioeconomic groups in 1996, SEK per household for selected types of households

	Samtliga	Varav				
		Arbetare	Lägre tjänstemän	Tjänstemän på mellannivå	Högre tjänstemän m.fl.	Pensio-närer
Antal medverkande hushåll	1 104	247	85	197	144	165
Beräknad populationsstorlek	3 685 800	843 600	289 700	554 100	394 600	611 900
Genomsnittligt antal						
– personer	2,2	2,3	2,1	2,7	2,9	1,7
– konsumtionsenheter ¹	2,08	2,09	1,95	2,45	2,54	1,66
Totala utgifter	201 513	177 710	202 717	249 918	297 349	171 695
Totala livsmedelsutgifter (inkl. drycker)	40 118	36 437	39 683	48 842	53 826	34 425
Procent av totala utgifter	20	21	20	20	18	20
Utemåltider	6 442	4 826	8 080	9 612	12 647	2 882
Egenproducerade livsmedel	1 671	1 762	1 120	1 554	1 716	1 916
Köpta livsmedel (inkl. drycker)	32 005	29 849	30 483	37 676	39 463	29 627
– Alkoholhaltiga drycker ¹	3 206	2 408	2 915	3 694	4 510	2 927
– Bröd, spannmålsprodukter	4 461	4 590	4 424	5 023	5 516	3 806
– Kött	5 695	5 550	5 384	6 332	6 730	5 283
– Fisk	1 514	1 001	1 672	1 902	1 916	1 803
– Mjöl, ost	4 496	4 321	4 565	5 480	5 748	4 218
– Ägg	407	380	384	431	419	479
– Matfett	1 005	944	852	1 019	978	1 264
– Frukt och bär	2 696	2 493	2 458	3 386	3 395	2 391
– Grönsaker	1 822	1 598	1 640	2 203	2 393	1 595
– Rotfrukter	147	134	132	155	155	199
– Potatis	854	958	851	976	863	661
– Sötsaker, socker	2 725	2 629	2 631	3 244	3 608	2 391
– Bakmedel, såser, kryddor	862	923	744	1 089	939	703
– Alkoholfria drycker	1 933	1 852	1 815	2 338	2 220	1 842
– Alkoholhaltiga drycker	3 206	2 408	2 915	3 694	4 510	2 927
– Ospecificerade livsmedel	175	59	..	..	67	..

1) Hushållets utgifter ökar inte proportionellt med antalet personer och det försöker man ta hänsyn till med begreppet *konsumtionsenhet* som alltså beaktar att hushållen har olika sammansättning med avseende på antal vuxna och barn. Härigenom kan mer rättvisande jämförelser göras mellan olika typer av hushåll. De konsumtionsenheter som använts är de som Socialstyrelsen t.o.m. 1996 rekommenderade vid beräkning av socialbidrag.

Källa: SCB, Utgiftsbarometern 1996.

Tabell 7.3.3

Utemåltider och konsumtion av alkoholhaltiga drycker för olika hushållstyper 1996, procent

Meals outside home and consumption of alcoholic beverages in 1996 for various types of households, percentages

Hushållstyp	Andel (%) av de totala livsmedels- utgifterna som går till	
	Uteätande	Köpta alkohol- haltiga drycker
Ensamstående kvinnor utan barn	14	7
Ensamstående män utan barn	32	9
Ensamstående utan barn, båda könen	24	8
Sammanboende (-44 år) utan barn	29	9
Sammanboende(45-64 år) utan barn	16	12
Sammanboende (65- år) utan barn	8	9
Sammanboende med 1 barn	14	6
Sammanboende med 2 el fler barn	12	5
Sammanboende med barn, samtliga	12	6
Övriga hushåll utan barn	16	9
Övriga hushåll med barn	11	7
Samtliga hushåll	16	8

Källa: SCB, Utgiftsbarometern 1996.

7.4 Konsumentverkets matkorg

Konsumentverkets matkorg visar hur mycket näringsriktig mat kan kosta ett hushåll. Den innehåller mat under en månad för ett fyrapersoners hushåll: en kvinna och en man över 30 år samt två barn i åldrarna 7–10 år respektive 4–6 år.

Matkorgsberäkningar har genomförts sedan 1978. Bakgrundsmaterialet har aktualiserats och omarbetats sedan dess för att anpassas till aktuel-

la kost- och näringsrekommendationer. Bland annat sker beräkningarna numera för en korg som innehåller både färdigköpt och hemlagad mat. Tidigare separerades beräkningarna för en s.k. "bekvämkorg" och en "råvarukorg".

Matkorgen för år 2000 grundas på faktiska butikspriser i ett antal butiker i Örebro i april 1999. Dessa priser har sedan räknats upp med 1,3 procent till ett beräknat prisläge för år 2000.

Tabell 7.4

Matkostnaderna per person i matkorgshushållet under en månad år 2000, kronor

Expenditures per person for the "food basket" during a month in 2000, SEK

	Kvinna 2 000 kcal	Man 2 700 kcal	Barn 7–10 år 1 950 kcal	Barn 4–6 år 1 700 kcal
Alla mål intas hemma eller matlåd Lunch 5 dag/vecka	1 050	1 330	1 000	830
Utelunch 5 dagar/vecka, resten av måltiderna hemma	1 964 ¹	2 174 ¹	770 ²	640 ²

1) Under antagandet att utelunchen kostar 52 kr/dag för 22 dagar i månaden.

2) Under antagandet att barnen äter sin lunch i skola och på daghem.

Källa: Konsumentverket.

7.5 Kostens näringsinnehåll

De viktigaste näringsämnen som kroppen behöver för att fungera är kolhydrater, fetter och proteiner. **Kolhydraterna** finns i grönsaker, frukt, mjölk, bröd, ris och sötsaker. I matsmältningen bryts kolhydraterna ned till enkla sockerarter. Det **fett** vi äter får vi främst av smör, margarin, matolja, ost och grädde samt fisk och kött. Fett är relativt sett energirikare än kolhydrater. **Proteiner** eller äggviteämnen förekommer främst i kött och fisk, mjölk, ost och ägg samt baljväxter men

bara i små mängder i grönsaker och frukt. Proteinerna har särskild betydelse som kroppens byggnadsmaterial.

Utöver dessa tre näringsämnen behöver kroppen genom livsmedlen tillföras ett stort antal **mineralämnen**, t.ex. kalcium, zink och järn. Vidare är **vitaminer** nödvändiga ingredienser i cellernas ämnesomsättning. **Vatten**, slutligen, är av avgörande betydelse för allt organiskt liv.

Jordbruksverket (SJV) svarar sedan 1940-talet för de officiella beräkningarna av livsmedelskonsumtionen (se avsnitt 7.1). På basis av beräkningarna angående direktkonsumtionen genomför Livsmedelsverket (SLV) från år 1993 beräkningar av kostens näringsinnehåll utifrån olika näringskomponenter enligt Livsmedelsverkets livsmedelstabeller. Dessa tabeller finns lagrade i en databas vid verket och omfattar näringsvärden för ca 1 600 olika livsmedel och maträtter. Före 1993 skedde beräkningarna rörande kostens näringsinnehåll vid Jordbruksverket.

I beräkningarna angående kostens näringsinnehåll redovisas tillförsel av energi, protein, fett,

kolhydrater, vitamin A och C, järn, kalcium och tiamin. Även alkoholkonsumtionen redovisas.

Data beträffande olika livsmedels näringsinnehåll revideras fortlöpande av Livsmedelsverket. Revideringarna kan bero på ett flertal faktorer. Fördelningen av ingående livsmedel i en varugrupp kan förändras och livsmedlen själva kan förändras, exempelvis genom ändrad sammansättning och berikning. Även förbättrade analysmetoder kan leda till ändringar i näringsinnehållet.

I tabell 7.5 redovisas vissa uppgifter från Livsmedelsverkets beräkningar rörande kostens näringsinnehåll.

Tabell 7.5

Näringsvärden per person och dag. Genomsnitt för hela befolkningen

Nutritive values per capita and day. Means for the whole population

	Absoluta tal					Procentuellt bidrag till energitillförseln				
	Energi	Protein	Fett	Kolhydrater	Alkohol	Protein	Fett	Kolhydrater	Alkohol	Summa
	mJ ¹	g	g	g	g	%	%	%	%	%
1960	11,8	74	119	346	8,6	10,8	39,2	50,0		100
1965	11,8	76	121	340		11,0	40,0	49,0		100
1970	11,8	78	119	344	12,9	11,4	39,3	49,3		100
1975	11,9	83	120	341		12,0	39,4	48,6		100
1980 ²	12,3	87	126	342	13,0	11,8	38,7	46,4	3,1	100
1985	12,2	86	125	343	12,2	11,8	38,5	46,8	2,9	100
1990	12,3	89	122	352	13,1	12,0	37,2	47,8	3,0	100
1995 ³	11,9	89	118	334	12,5	12,7	36,6	47,6	3,1	100
1996	12,2	90	120	343	12,0	12,6	36,5	48,0	2,9	100
1997 ⁴	12,2	92	121	343	12,4	12,8	36,6	47,6	2,9	100
1998, prel.	12,3	93	122	341	12,8	12,9	36,7	47,3	3,0	100
1999, prel.	12,2	94	121	340	12,8	13,1	36,5	47,4	3,0	100

1) 1 mJ (megajoule) = 239 kcal (kilokalorier).

2) Inte helt jämförbar med tidigare års uppgifter. Bl.a. ingår alkohol i uppgifterna för det totala energiintaget fr.o.m. 1980 men inte dessförinnan.

3) Fr.o.m. 1995 ingår ej fibrer i kolhydrat och energivärdet.

4) Ändringar i underlaget för konsumtionsberäkningarna har medfört att uppgifterna fr.o.m. 1997 inte är helt jämförbara med uppgifterna för tidigare år.

Källa: SJV.

Källor:

Tabell 7.1.1. Jordbruksverket (SJV) sammanställer varje år statistik över livsmedelskonsumtionen och redovisar resultaten i en särskild rapport, senast i "Konsumtionen av livsmedel m.m. 1996-1999", SJV, Rapport 2000:13, vilken också har publicerats på SJV:s webbplats www.sjv.se. Uppgifterna i tabellen är ett utdrag från SJV:s rapport.

Tabell 7.1.2. Se tabell 7.1.1.

Tabell 7.2.1. Den privata konsumtionen enligt nationalräkenskaperna med uppdelning efter bl.a. olika livsmedel publiceras av SCB i Statistiska meddelanden serie NR. Nationalräkenskapssystemet redovisas numera enligt ENS 95 (Europeiska Nationalräkenskapssystemet), vilket sammanfaller med det av FN m.fl. rekommenderade. Detta system har beskrivits i "A System of National Accounts (SNA 93)". En dokumentation av det svenska nationalräkenskapssystemet väntas föreligga under 2001. Uppgifterna för 1999 i tabellerna är preliminära och baseras på beräkningsunderlag vid SCB.

Tabell 7.2.2. Se tabell 7.2.1.

Tabell 7.3.1. SCB:s undersökning "Utgiftsbarometern" har ersatt tidigare konsumtionsundersökningar "Hushållens utgifter" (HUT) och "Hushållens livsmedelsutgifter" (HULK). I undersökningen som baseras på bokföring inhämtas uppgifter om såväl livsmedelsutgifter som utgifter för andra varor. I resultatredovisningen sker viss differentiering på olika typer av hushåll samt på s.k. H-regioner. Uppgifterna för 1996 har publicerats i publikationen "Utgiftsbarometern 1996, Preliminära uppgifter", som kan nås via SCB:s webbplats www.scb.se.

Tabell 7.3.2 – 7.3.3. Se tabell 7.3.1.

Tabell 7.4. Konsumentverket genomför varje år s.k. matkorgsberäkningar och sammanställer resultaten i en särskild rapport, senast i "Matkorgen 2000".

Tabell 7.5. Beräkningar rörande kostens näringsinnehåll har tidigare varje år redovisats av Jordbruksverket i Jordbruksekonomiska meddelanden (JEM), senast i JEM 1997, nr 9. För 1999 har redovisning skett i rapporten "Totalkonsumtionen av livsmedel och dess näringsinnehåll", SJV, Statistikenheten, 2000-09-13, som är tillgänglig på SJV:s webbplats www.sjv.se.